

รายงานสรุปลงการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566

รายงานสรุปลงการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 เป็นรายงานประจำปี ฉบับที่ 5 ทีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ซึ่งรายงานสรุปลงการดำเนินการฯ เป็นส่วนหนึ่งของ การติดตามตรวจสอบ และประเมินผล (Check) ตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA) โดยเป็นการฉายภาพให้เห็นถึงสถานการณ์ความก้าวหน้าการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์การดำเนินงานตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) รวมทั้งประเด็นท้าทายของการดำเนินงานในปีแรกของห้วงที่ 2 ของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุงแผนระดับที่ 3 และการจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน รวมทั้งการดำเนินการอื่นๆ ต่าง ๆ ทีเกี่ยวข้องในห้วงที่ 2 ของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 - 2570 ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA)

การจัดทำรายงานฯ แบ่งเป็นการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวมทั้ง 6 มิติ และการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน พิจารณาจากข้อมูลทีรวบรวมจากตัวชี้วัดและกลุ่มตัวชี้วัดทีไม่ได้มีค่าเป้าหมาย ซึ่งเป็นการรายงานตามข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวชี้วัดทีได้รับการคัดเลือกในการประเมินทีสามารถสะท้อนผลการพัฒนาในระดับผลสัมฤทธิ์ โดยใช้ตัวชี้วัดระดับประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความท้าทายของสถานการณ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของประเทศ และระดับสากล เพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาทีเทียบเคียงกับนานาชาติ นำไปสู่การยกระดับการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล สำหรับในส่วนของการประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 23 ประเด็น สำนักงานฯ ได้ใช้ข้อมูลการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) เป็นข้อมูลประกอบการประเมินตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น ทีเป็นการดำเนินการผ่านการพิจารณาสถานการณ์การพัฒนาตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ทั้งในระดับประเด็นแผนแม่บท (Y2) และระดับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ทีสะท้อนด้วยตัวชี้วัดตามทีได้กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) โดยวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จากข้อมูลการดำเนินโครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจากระบบ eMENSCR ของแต่ละปีงบประมาณ ร่วมกับข้อมูลสถิติ สถานการณ์ งานวิจัย และดัชนีชี้วัด

ที่จัดทำขึ้นจากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ในการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติตามหลักการของความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationships : XYZ) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความท้าทายของสถานการณ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของประเทศ และระดับสากล สามารถเทียบเคียงกับนานาประเทศ นำไปสู่การยกระดับการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ให้มีมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวหลายชุดยังไม่ได้มีการจัดเก็บหรือเผยแพร่อย่างเป็นทางการ และข้อมูลบางชุดไม่ได้จัดทำทุกปี ดังนั้น สถานการณ์การพัฒนา พ.ศ. 2566 จึงใช้ข้อมูลปีล่าสุดที่มีการจัดเก็บ หรือข้อมูลข้อมูลตัวชี้วัดเทียบเคียง (Proxy) ที่สามารถสะท้อนการบรรลุเป้าหมายของแต่ละเป้าหมายตามที่เหมาะสม โดยยังคงดำเนินการบนหลักการ XYZ ในการสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการบรรลุเป้าหมาย ปัญหา อุปสรรค และความท้าทาย รวมทั้งข้อเสนอในการดำเนินการในระยะต่อไป

การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวม 6 มิติ พ.ศ. 2566 พบว่า

มิติที่ 1 ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทยมีการพัฒนาที่ดีขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีการปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับความอยู่ดีมีสุขของนานาชาติที่เพิ่มขึ้นทั่วโลก โดยใน พ.ศ. 2566 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับประเทศที่มีความสุขอยู่ในอันดับที่ 60 ดีขึ้นจากอันดับที่ 61 ใน พ.ศ. 2565 คิดเป็นการปรับตัวดีขึ้นร้อยละ 1.64 แม้ว่าค่าคะแนน 5.843 คะแนน ลดลงจาก พ.ศ. 2565 ที่มีค่าคะแนน 5.891 คะแนน คิดเป็นการปรับตัวลดลงร้อยละ 0.81 ซึ่งเป็นการปรับตัวลดลงของค่าคะแนนทุกประเทศทั่วโลก

มิติที่ 2 ชัดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ของประเทศไทยมีการพัฒนาที่ดีขึ้น โดย (1) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย พ.ศ. 2566 อยู่ในอันดับที่ 30 ดีขึ้นจากอันดับที่ 33 คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.09 โดยมีค่าคะแนนอยู่ที่ 74.54 คะแนน ปรับตัวเพิ่มขึ้นจาก 68.67 คะแนน หรือคิดเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.55 จาก พ.ศ. 2565 (2) การพัฒนาเศรษฐกิจ สะท้อนจากอัตราการเติบโตของ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 2565 มีมูลค่ารวม 17,370.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 16,166.6 พันล้านบาท หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 จาก พ.ศ. 2564 และ (3) การกระจายรายได้ของประชากร สะท้อนจากรายได้ประชาชาติต่อหัวของประชากร (National Income per capita) (ข้อมูล พ.ศ. 2564) เท่ากับ 223,715 บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจาก 220,368 บาทต่อคนต่อปี หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 จาก พ.ศ. 2565 และผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัวของประชากร (Gross Regional Product per Capita: GRP/Capita) ใน พ.ศ. 2564 ทั่วทุกภาคของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยภาคตะวันออกมีผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวของประชากรสูงที่สุดอยู่ที่ 469,872 บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจาก 435,085 บาทต่อคนต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.0 จาก พ.ศ. 2563 ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวของประชากรต่ำที่สุดเท่ากับ 90,998 บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจาก 86,832 บาทต่อคนต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.80 จาก พ.ศ. 2563

มิติที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดี

ขึ้น โดยสะท้อนจากดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI) พ.ศ. 2565 มีระดับการพัฒนามนุษย์เท่ากับ 0.6445 คะแนน ปรับตัวเพิ่มขึ้นจาก 0.6376 คะแนน คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.07 จาก พ.ศ. 2564

มิติที่ 4 ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ในภาพรวมปรับตัวดีขึ้น โดยสะท้อน

จากดัชนีความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index: SPI) ใน พ.ศ. 2566 ประเทศไทย จัดอยู่ในอันดับที่ 58 จาก 170 ประเทศทั่วโลก ดีขึ้นจากอันดับ 71 จาก 169 ประเทศทั่วโลก หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.31 จาก พ.ศ. 2565 โดยมีคะแนน 70.67 คะแนน ดีขึ้นจาก 69.8 คะแนน คิดเป็นการปรับตัวดีขึ้นร้อยละ 1.25 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (Gini Coefficient) พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 0.343 ดีขึ้นจาก 0.350 หรือคิดเป็นการปรับตัวดีขึ้นร้อยละ 2.04 จาก พ.ศ. 2564

มิติที่ 5 ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของ

ทรัพยากรธรรมชาติในภาพรวมลดลง โดย (1) ความหลากหลาย ทางชีวภาพ และ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สะท้อนจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ. 2566 มิติที่ 15 ระบบนิเวศบก อยู่ในสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับวิกฤติ และมีแนวโน้มลดลงจาก พ.ศ. 2565 และมิติที่ 14 ระบบนิเวศทางทะเล อยู่ในสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับวิกฤติ มีการพัฒนาคงที่จาก พ.ศ. 2565 และ (2) ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ สะท้อนจาก ดัชนีชี้วัดสถานการณ์สีเขียวแห่งอนาคต พ.ศ. 2566 ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 76 ประเทศ ลดลงจากอันดับที่ 48 คิดเป็นการลดลงร้อยละ 14.58 จาก พ.ศ. 2565 และมีค่าคะแนน 4.12 คะแนน ลดลงจาก 4.5 คะแนน จาก พ.ศ. 2565 คิดเป็นการลดลงร้อยละ 6.4

มิติที่ 6 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐใน

ภาพรวมปรับตัวดีขึ้น โดย พ.ศ. 2566 สะท้อนจาก (1) ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก พ.ศ. 2565 มีคะแนนเฉลี่ย -0.18 คะแนน เพิ่มขึ้นจาก -0.24 คิดเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.06 จาก พ.ศ. 2564 (2) อันดับประสิทธิภาพของภาครัฐของประเทศไทย พ.ศ. 2566 อยู่ในอันดับที่ 24

ดีขึ้น 7 อันดับ หรือคิดเป็นการปรับตัวดีขึ้นร้อยละ 22.58 จาก พ.ศ. 2565 (3) **อันดับเสรีภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย พ.ศ. 2566** อยู่ในอันดับที่ 80 ลดลง 10 อันดับจาก พ.ศ. 2565 หรือคิดเป็นการปรับตัวลดลงร้อยละ 14.3 เป็นผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 การขาดดุลงบประมาณภาครัฐ และหนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้นจากการดำเนินมาตรการเยียวยาประชาชนและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ : 😊😐😞 หมายถึง สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น/คงเดิม/แย่ลงของสถานการณ์การพัฒนาของ พ.ศ. 2566 (โดยใช้ข้อมูลปีล่าสุด) เทียบกับสถานการณ์ของข้อมูลปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บล่าสุด โดยสะท้อนจากตัวชี้วัดตามที่กำหนดในแผนแม่บทฯ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

การประเมินผลการพัฒนารายยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน พ.ศ. 2566 พบว่า

การประเมินผลรายยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน ใน พ.ศ.2566

- ความมั่นคง**
 - ▶ ความสุขของประชากรไทย **ลดลง**
 - ▶ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ **ดีขึ้น**
 - ▶ ความพร้อมของกองทัพหน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคง **ดีขึ้น**
 - ▶ บทบาท และการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ **ดีขึ้น**
 - ▶ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม **ดีขึ้น**
- การสร้างความสามารถในการแข่งขัน**
 - ▶ รายได้ประชาชาติมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
 - ▶ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น รายได้ประชาชาติ และผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้น
 - ▶ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ด้านปัจจัยการผลิต เพิ่มขึ้น
 - ▶ การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา **ลดลง**
 - ▶ ความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจของประเทศ **ดีขึ้น**
 - ▶ ความสามารถในการแข่งขันด้านนวัตกรรม **คงเดิม**
- คุณธรรมด้านสังคมไทยมีการปรับตัวดีขึ้น**
 - ▶ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ **ปรับตัวดีขึ้น** และผลการวิจัยระดับมาตรฐานสากล **ปรับตัวลดลง**
 - ▶ อัตราการเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง **ดีขึ้น** และจำนวนผู้ป่วยโรคซึมเศร้า **คงที่**
 - ▶ ความก้าวหน้าของคน ด้านชีวิตครอบครัว และชุมชน **ลดลง**
- การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม**
 - ▶ ความแตกต่างของรายได้ และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร **ดีขึ้น**
 - ▶ ความก้าวหน้าของการพัฒนาคน สูงขึ้น ขณะที่ความก้าวหน้าของคนในระดับจังหวัด **ลดลง**
 - ▶ ความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วม เพิ่มขึ้น และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน **แย่ลง**
 - ▶ ความยากจนหลายมิติ ของกลุ่มสูงอายุ **ปรับตัวดีขึ้น**
- พื้นที่สีเขียวที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมลดลง**
 - ▶ พื้นที่สีเขียวที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมลดลง **ลดลง**
 - ▶ คุณภาพของน้ำ และอากาศมี **ปริมาณลดลง**
 - ▶ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **ลดลง**
 - ▶ เทคโนโลยีที่มีพัฒนาการในทิศทางที่ **ดีขึ้น**
 - ▶ อันดับมหาวิทยาลัย เฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มีแนวโน้ม **ลดลง**
 - ▶ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์กรีนฟายาร์ แล่องค์กรนอกรัฐ **เพิ่มขึ้น**
- ประสิทธิภาพการดำเนินการของภาครัฐ**
 - ▶ ประสิทธิภาพการดำเนินการของภาครัฐ **ลดลง**
 - ▶ การประเมินวัดผลการเปลี่ยนแปลงของภาครัฐ **ดีขึ้น**
 - ▶ การควบคุมความโปร่งใสการทุจริตประพฤติมิชอบ **ดีขึ้น**
 - ▶ การบังคับใช้อีกกฎหมายในกระบวนการยุติธรรม **ลดลง**

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประเทศไทยมีการพัฒนา**ในทิศทางที่ดีขึ้น** จาก

สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศปรับตัวดีขึ้นจากระบบการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีผ่านการเลือกตั้ง ในช่วงต้น พ.ศ. 2566 รวมถึงระดับความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม และระดับของกำลังทหารดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสถานการณ์สันติภาพในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

มากที่สุด ในภูมิภาคแปซิฟิก โดยพิจารณาจากดัชนีสันติภาพโลก พ.ศ. 2566 ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 92 จากทั้งหมด 163 ประเทศ มีค่าคะแนนอยู่ที่ 2.061 คะแนน เพิ่มขึ้น 11 อันดับจากปี 2565 ที่อยู่ในอันดับ 103 จากทั้งหมด 163 ประเทศ คิดเป็นร้อยละ 10.68 สอดคล้องกับความสุขของประชากรไทย จากดัชนีชี้วัดความสุขโลก พ.ศ. 2566 พบว่า ประชาชนอยู่ดีมีความสุขเพิ่มขึ้นใน โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 60 จากทั้งหมด 146 ประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเทศไทยมีการ

ปรับตัวดีขึ้น สะท้อนจากรายได้ประชาชาติ ที่มีมูลค่า 16,878,222 ล้านบาท ขยายตัวจาก

พ.ศ. 2565 ที่มีมูลค่า 15,626,316 ล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัว ร้อยละ 8 และผลิตภัณฑ์

มวลรวมภายในประเทศ (GDP) พ.ศ. 2566 (ข้อมูล ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2566) ประมาณการ

การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีมูลค่า 18,047.7 ล้านบาท ขยายตัวจาก พ.ศ. 2565 ที่มีมูลค่า

17,370.2 พันล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 ต่อเนื่องจากการขยายตัวร้อยละ 2.6 จาก

พ.ศ. 2565 นอกจากนี้ **อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย พ.ศ. 2566** อยู่ในอันดับที่ 30

จาก 64 ประเทศ เทียบกับอันดับที่ 33 ใน พ.ศ. 2565 หรือ คิดเป็นการพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 9.09 โดยประเทศไทย

มีอันดับดีขึ้นในทุกปัจจัยหลัก อย่างไรก็ตาม มูลค่าการลงทุนวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมของประเทศไทย

ใน พ.ศ. 2564 อยู่ที่ 195,570 ล้านบาท ลดลงจาก พ.ศ. 2563 ที่มีมูลค่า 208,010 ล้านบาท หรือ คิดเป็นอัตรา

ที่หดตัวลดลงร้อยละ 5.98

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในภาพรวม

ค่อนข้างคงที่ เป็นผลมาจากการพัฒนาของปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีทั้งการปรับตัวดีขึ้นและ

ปรับตัวลดลง โดย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21

สะท้อนจาก (1) สถานการณ์คุณธรรมของคนในสังคมไทยในแต่ละช่วงวัย พ.ศ. 2566 มีค่า

คะแนน 4.73 คะแนน ปรับตัวดีขึ้นจาก 4.56 คะแนน ใน พ.ศ. 2565 หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.73

(2) การประเมินผลทางการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พ.ศ. 2565 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 35.68 คะแนน ปรับตัวดีขึ้นจาก 34.56 คะแนน หรือคิดเป็นการปรับตัวดีขึ้นร้อยละ

3.25 คะแนน จาก พ.ศ. 2564 (3) การประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) พ.ศ. 2565 นักเรียน

ไทยมีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาลดลง โดย ด้านคณิตศาสตร์ลดลงอยู่ที่ 394 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ลดลงอยู่ที่ 409

คะแนน และด้านการอ่านลดลงอยู่ที่ 379 คะแนน (4) อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (No communicable

Diseases : NCDs) ของ 4 โรคหลักมีการปรับตัวขึ้นเล็กน้อย และ (5) สภาวะโรคซึมเศร้ามีจำนวนผู้ป่วย

เพิ่มขึ้นและอัตราการฆ่าตัวตายคงที่ และ สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคน

ตลอดช่วงชีวิต สะท้อนจากดัชนีความก้าวหน้าของคน พ.ศ. 2565 มีคะแนนอยู่ที่ 0.6437 คะแนน ลดลงจาก

0.6487 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.77 จาก พ.ศ. 2564

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สถานการณ์

ด้านความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยดีขึ้น จากการพัฒนาในระยะที่ผ่านมาที่มีความก้าวหน้า

ในการลดสัดส่วนความยากจน โดยสามารถลดช่องว่างด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

ระหว่างกลุ่มประชากรที่จนที่สุด (Decile 1) และกลุ่มประชากรที่รวยที่สุด (Decile 10)

ตามรายงานสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย พ.ศ. 2565 พบว่า ช่องว่างรายจ่ายเพื่อการอุปโภค

บริโภคอยู่ที่ 8.25 เท่า คิดเป็นลดลงร้อยละ 4.36 จาก 8.61 เท่า จาก พ.ศ. 2564

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยมีการดำเนินการเพื่ออนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลดลง โดย (1) การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คน

รุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล สะท้อนจากพื้นที่ป่าธรรมชาติของประเทศไทย พ.ศ. 2565 มี 102.14 ล้านไร่ ลดลงจาก ที่ 102.21 ล้านไร่ คิดเป็นการลดลงร้อยละ 0.068 จาก พ.ศ. 2564 (2) การฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สะท้อนจากคุณภาพของน้ำซึ่งแนวโน้มลดลง คุณภาพอากาศ โดยมีปริมาณฝุ่นละอองลดลงเล็กน้อย ขณะที่การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน 25.70 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 24.98 ล้านตัน หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.88 จาก พ.ศ. 2564 (3) ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ โดยใช้ปริมาณการใช้พลังงานต่อประชากรที่มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน สะท้อนพัฒนาการของโครงสร้างการบริโภคพลังงานของประเทศและเทคโนโลยีที่มีพัฒนาการในทิศทางที่ดีขึ้น ประกอบกับดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมปรับตัวดีขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป และ (4) ยกกระตือรือร้นเพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล พิจารณาจากผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (QS World University Ranking By Subject) โดยมหาวิทยาลัยของประเทศไทยถูกจัดอยู่กลุ่มอันดับคงที่และถดถอย ในขณะที่สมาชิกเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นคิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 2.24 จาก พ.ศ. 2565 และจำนวนองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมนอกภาครัฐ (NGO) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยใน พ.ศ. 2566 มีจำนวน 306 องค์กร เพิ่มขึ้นจาก 229 องค์กร หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 2.34 จาก พ.ศ. 2565 ที่สะท้อนถึงความตระหนักต่อคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น และความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้เชิงวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีระดับการพัฒนาดีขึ้น ซึ่งสวนทางกับปรากฏการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริง อาทิ พื้นที่ป่าการจัดการขยะในชุมชนที่แย่ง

ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประเด็น

ไทยมีการ**ปรับตัวดีขึ้น** สะท้อนจาก (1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

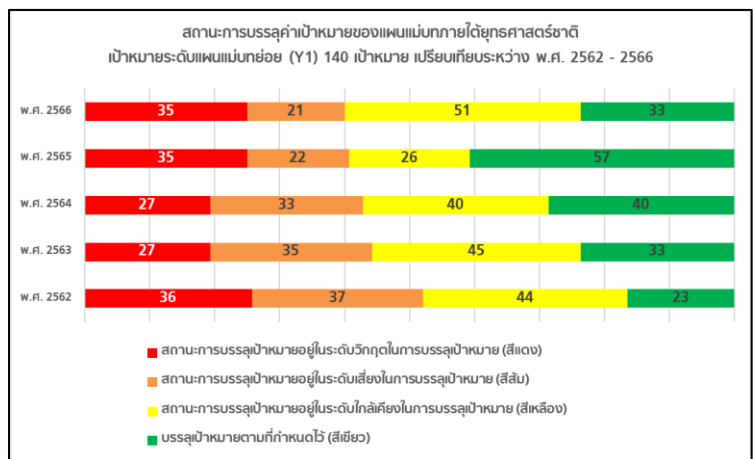
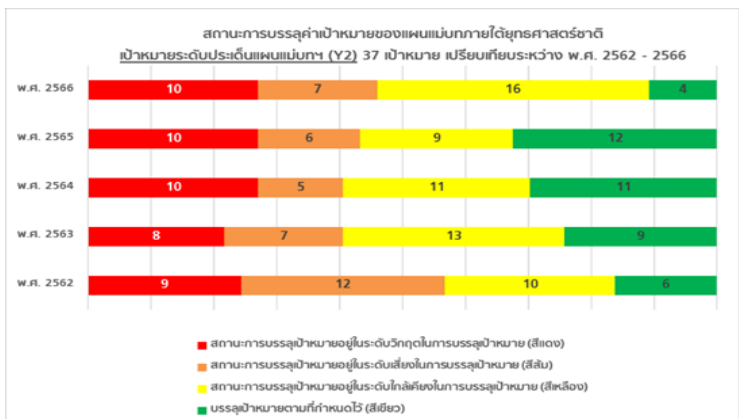
ภายใต้ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก (WGI) พ.ศ. 2565 มีค่าคะแนน อยู่ที่ 0.13 คะแนน ลดลงจาก 0.22 คะแนน จาก พ.ศ. 2564 คิดเป็นปรับตัวลดลง ร้อยละ 0.09 (2) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2565 พิจารณาจากดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 55 จาก 193 ประเทศ ปรับตัวดีขึ้น 2 อันดับ คิดเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.50 จาก พ.ศ. 2563 และการสำรวจระดับความพร้อมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. 2566 ที่มีคะแนนความพร้อมอยู่ในระดับที่ 3 (ระดับขั้นกลาง) (3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2565 มีค่าคะแนน -0.45 คะแนน เพิ่มขึ้น จาก -0.48 คะแนน คิดเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.03 จาก พ.ศ. 2564 และ (4) กระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ ภาพรวมของหลักนิติธรรม พ.ศ. 2565 มีค่าคะแนน 0.07 คะแนน ลดลงจาก 0.09 คะแนน คิดเป็นอัตราปรับตัวลดลงร้อยละ 0.02 จาก พ.ศ. 2564

การประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ประเด็น

สำนักงานฯ ได้ประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นปีแรกในหัวข้อที่ 2 ของยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านข้อมูลสถิติ สถานการณ์ งานวิจัย และดัชนีชี้วัดที่จัดทำขึ้นจากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ กับสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย รวมถึงการดำเนินงาน/โครงการที่หน่วยงานของรัฐที่ถูกนำเข้าไปในระบบ eMENSUR สิ้นสุด ณ เดือนตุลาคม 2566 จำนวน 236,986 โครงการ ใน พ.ศ. 2566 พบว่า

เป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น (Y2) ของ 37 เป้าหมาย พบว่า เป้าหมายที่มีสถานะบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดใน พ.ศ. 2570 แล้ว(สีเขียว) จำนวน 4 เป้าหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 11 ของเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น โดยเป็นเป้าหมายระดับประเด็นที่มีสถานการณ์การพัฒนาในทิศทางดีขึ้น 3 เป้าหมาย และมีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 1 เป้าหมาย โดยเป้าหมายระดับประเด็นยังคงมีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 33 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 89 ของเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) จำนวน 16 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 44 ของเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น โดยเป็นเป้าหมายระดับประเด็นที่มีสถานการณ์การพัฒนาในทิศทางดีขึ้น 6 เป้าหมาย มีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 5 เป้าหมาย และมีสถานการณ์

การพัฒนาแยกลง 5 เป้าหมาย ในส่วนของเป้าหมายที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม) จำนวน 7 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 19 ของเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น โดยเป็นเป้าหมายระดับประเด็นที่มีสถานการณ์การพัฒนาในทิศทางดีขึ้น 2 เป้าหมาย มีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 1 เป้าหมาย และมีสถานการณ์การพัฒนาลง 4 เป้าหมาย และเป้าหมายที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) จำนวน 10 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 28 ของเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น โดยเป็นเป้าหมายระดับประเด็นที่มีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 3 เป้าหมาย และมีสถานการณ์การพัฒนาลง 7 เป้าหมาย

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย (Y1) ของ 140 เป้าหมาย พบว่า เป้าหมายที่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว) มีจำนวน 33 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 23.57 ของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้งหมด ซึ่งลดลงจาก พ.ศ. 2565 ที่มีการ

บรรลุป้าหมายตามที่กำหนดไว้จำนวน 57 เป้าหมาย คิดเป็นการลดลงร้อยละ 57.89 โดย พ.ศ. 2566 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่บรรลุป้าหมายแล้ว มีสถานการณ์การพัฒนาในทิศทางดีขึ้น 16 เป้าหมาย มีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 16 เป้าหมาย และมีเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่เป็นเป้าหมายใหม่ซึ่งบรรลุป้าหมาย 1 เป้าหมาย ขณะที่เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ยังคงมีสถานะการบรรลุป้าหมายในระดับที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 107 เป้าหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 76.43 ของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้งหมด โดยเป็นเป้าหมายที่สถานะการบรรลุป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุป้าหมาย (สีเหลือง) มีจำนวนมากที่สุด 51 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 36.43 ของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้งหมด โดยเป็นเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่มีสถานการณ์การพัฒนาในทิศทางดีขึ้น 12 เป้าหมาย มีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 19 เป้าหมาย และมีสถานการณ์การพัฒนาแย่ลง 20 เป้าหมาย ในส่วนของเป้าหมายที่มีสถานะการบรรลุป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุป้าหมาย (สีส้ม) จำนวน 21 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 15 ของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้งหมด โดยเป็นเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่มีสถานการณ์การพัฒนาในทิศทางดีขึ้น 3 เป้าหมาย มีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 7 เป้าหมาย มีสถานการณ์การพัฒนาแย่ลง 8 เป้าหมาย และเป็นเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่เป็นเป้าหมายใหม่ 3 เป้าหมาย และเป้าหมายที่มีสถานการณ์การบรรลุป้าหมายอยู่ระดับวิกฤตในการบรรลุป้าหมาย (สีแดง) จำนวน 35 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 25 ของเป้าหมายแผนย่อยทั้งหมด โดยเป็นเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่มีสถานการณ์การพัฒนาคงที่ 14 เป้าหมาย มีสถานการณ์การพัฒนาแย่ลง 19 เป้าหมาย และเป็นเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่เป็นเป้าหมายใหม่ 5 เป้าหมาย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ

การวางแผน (Plan)

การมี **ยุทธศาสตร์ชาติ** และ**แผนระดับที่ 2** เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำ**แผนระดับที่ 3** และการปฏิบัติให้สอดคล้องและบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม

- หน่วยงานของรัฐบางแห่งยังขาดความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ และความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นแผนระดับชาติที่ให้ทุกหน่วยงานใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินการร่วมกัน
- เป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติ ผ่านแผนระดับที่ 3 และการจัดทำโครงการของหน่วยงานของรัฐเท่าที่ควร
- กระบวนการจัดสรรงบประมาณอาจยังไม่สะท้อนการพุ่งเป้าการบรรลุป้าหมายของแผนระดับที่ 2 และยุทธศาสตร์ชาติ

การปฏิบัติ (Do)

หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนระดับที่ 3 และจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน
ที่ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

- การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ยังมีบางส่วนที่มุ่งเน้นดำเนินการเพื่อตอบสนองตัวชี้วัดของหน่วยงานหรือตัวชี้วัดของแผนระดับที่ 2 มากกว่ามุ่งเน้นการดำเนินงานที่ “พุ่งเป้า” การพัฒนาตามเป้าหมายของแผนระดับที่ 2 และยุทธศาสตร์ชาติ
- หน่วยงานอาจให้ความสำคัญกับปัจจัยของห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งเป็นช่องว่างการพัฒนาไม่มากเท่าที่ควรในการนำมากำหนดประเด็นการพัฒนา และจัดทำโครงการ/การดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานร่วมขับเคลื่อนฯ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการพัฒนาในปัจจุบันนี้ ๆ
- การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ บางส่วนยังคงต่างคนต่างทำ อาจขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน โดยคำนึงถึงภารกิจของตนเองเป็นหลัก ทำให้โครงการ/การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานโดยส่วนใหญ่มีความซ้ำซ้อนกัน ขาดความเชื่อมโยง ส่งผลให้เกิดช่องว่างการพัฒนา และไม่สามารถนำไปต่อยอดให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (Check)

กลไกการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลหน่วยงานภาครัฐทุกระดับทำงานร่วมกัน
อย่างบูรณาการในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล โครงการ/การดำเนินงาน
ให้เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ 2

- หน่วยงานบางส่วนยังไม่มี การนำเข้าสู่ข้อมูลแผนระดับที่ 3 และข้อมูลโครงการ/การดำเนินงานในระบบ eMENS CR ส่งผลให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ยังไม่มีความครอบคลุมและครบถ้วนทุกการดำเนินงานของรัฐ
- การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ ยังไม่สะท้อนผลลัพธ์จากการดำเนินงานของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร
- การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยผ่านกลไกการติดตามประเมินผลภาครัฐ กำหนดประเด็นการตรวจราชการยังไม่ครอบคลุมประเด็นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการเร่งรัด และกำกับติดตามการดำเนินการเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่มีสถานการณ์บรรลุเป้าหมายในระดับวิกฤติ (สีแดง) หรือระดับเสี่ยง (สีส้ม) รวมถึงเป้าหมายที่มีสถานะปรับตัวลดลงจากปีก่อนหน้า เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด

- บางเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติยังมีตัวชี้วัดที่อาจไม่สะท้อนการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ครอบคลุม ส่งผลให้บางเป้าหมายจำเป็นต้องใช้ข้อมูลหรือตัวชี้วัดเทียบเคียง (Proxy) ซึ่งสะท้อนสถานการณ์บรรลุเป้าหมายได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ทำให้บางกรณีสถานการณ์บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) อาจไม่ได้ส่งผลต่อสถานการณ์บรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) โดยตรง

การปรับปรุงการดำเนินงาน (Act)

ปรับปรุง แก่ไขแผน และการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทาง
การพัฒนาประเทศ เพื่อให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย
ของยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายรัฐบาล ได้อย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานของรัฐอาจยังไม่ได้นำผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อาทิ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ รายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนระดับที่ 3 ไปใช้ประกอบการปรับปรุงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน ทำให้ในกระบวนการจัดสรรงบประมาณอาจยังไม่สอดคล้องกับช่องว่างการพัฒนาประเทศ และส่งผลให้สถานการณ์บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในหัวข้อที่ 2 (2566 – 2570) ยังคงมีความเสี่ยงในการไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการในระยะต่อไป

การวางแผน (Plan)

- สร้างความตระหนักรู้ให้กับบุคลากรทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เห็นความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับที่ 2 และนโยบายรัฐบาล ยึดเป้าหมายของแผนระดับชาติเป็นหลักในการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
- หน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ทั้ง 3 ระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณานโยบายของรัฐบาล ร่วมกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 นำไปสู่ถ่ายระดับผ่านแผนระดับที่ 3 เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม
- บูรณาการและพัฒนากระบวนการงบประมาณเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีความสอดคล้องกับสถานการณ์พัฒนาประเทศ พุ่งเป้าการบรรลุเป้าหมายของนโยบายรัฐบาล แผนระดับที่ 2 และยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้ความสำคัญในจัดสรรงบประมาณเพื่อปิดช่องว่างและตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

การปฏิบัติ (DO)

- ปรับกระบวนการที่ศึ้นหน่วยงานของรัฐให้ทุกการดำเนินงานมุ่งเน้น “พุ่งเป้า” การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ 2 ตามหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ)
- หน่วยงานของรัฐต้องยึดเป้าหมายการพัฒนาประเทศร่วมกัน โดยใช้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับที่ 2 และนโยบายรัฐบาล เป็นกรอบในการจัดทำแผนระดับที่ 3 และโครงการ/การดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่มีสถานะเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายขึ้นไป
- หน่วยงานของรัฐ และภาคีเครือข่ายการพัฒนา ร่วมกันวิเคราะห์ช่องว่างการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อกำหนดประเด็นและจัดทำโครงการ/การดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม
- หน่วยงานของรัฐต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีการพัฒนาอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยอาจประยุกต์ใช้การดำเนินงานในลักษณะของการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตามบริบทและความต้องการในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (Check)

- ทุกหน่วยงานของรัฐต้องให้ความสำคัญในการนำเข้าสู่ทุกข้อมูลของแผนระดับที่ 3 โครงการ/การดำเนินงาน ในระบบ eMENSCR ให้ครบถ้วน พร้อมทั้งการรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนระดับที่ 3 และผลการดำเนินโครงการ/การดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด เพื่อให้หน่วยงานและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่ครอบคลุมทุกการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานของรัฐไปใช้ประกอบการวิเคราะห์การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ต้องพิจารณากำหนดตัวชี้วัดของหน่วยงานของรัฐที่สามารถสะท้อนการถ่ายระดับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 รวมถึงนโยบายรัฐบาล โดยไม่ได้เป็นการนำตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับที่ 2 รวมถึงนโยบายรัฐบาล ไปเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงานโดยตรง
- กลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลหน่วยงานของรัฐ อาทิ ผู้ตรวจราชการ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) กลไกการบริหารงานเชิงพื้นที่ (6 ภาค 18 กลุ่มจังหวัด) สำนักงบประมาณ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ต้องดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเชิงรุก โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ข้อมูลสถานะการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี (รายงานประจำปี) มาประกอบการกำหนดประเด็นการตรวจติดตามเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้ความสำคัญกับเป้าหมายที่มีสถานะอยู่ในระดับวิกฤติ/เสี่ยง (สีแดง/ส้ม) หรือเป้าหมายที่ปรับตัวลดลง รวมถึงประเด็นการพัฒนาตามนโยบายรัฐบาลที่มีความจำเป็นเร่งด่วน โดยใช้ระบบ eMENSCR เป็นเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบ eMENSCR เพื่อหาช่องว่างการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ (Gap) นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

การปรับปรุงการดำเนินงาน (Act)

การปรับปรุง การดำเนินงาน ของการวางแผน (Act ของ Plan)	<ul style="list-style-type: none">● สำนักงานฯ มีการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ เพื่อประเมินแผนระดับที่ 1 และ 2 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ตามนัยของมาตรา 10 วรรค 4 ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ที่หากมีความจำเป็นให้ดำเนินการปรับปรุงแผนแม่บทฯ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง หรือความจำเป็นของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนระดับที่ 1 และ 2 รวมถึงนโยบายรัฐบาล การขับเคลื่อนในหัวขั้วที่ 2 จึงเป็นการมุ่งเน้นให้เกิดการแปลงยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายของแผนแม่บทฯ และแผนระดับที่ 2 อื่น ๆ รวมถึงนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
การปรับปรุง การดำเนินงาน ของการปฏิบัติ (Act ของ Do)	<ul style="list-style-type: none">● สำนักงานประมาณต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดสรรงบประมาณที่ต้องสอดคล้องและปิดช่องว่างการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะต้องเป็นการดำเนินการที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐในการมุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาประเทศ● หน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ทั้ง 3 ระดับ ร่วมกับหน่วยงานร่วมขับเคลื่อน ดำเนินการจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่บูรณาการและส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้อย่างเป็นรูปธรรม
การปรับปรุง การดำเนินงาน ของการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล (Act ของ Check)	<ul style="list-style-type: none">● สำนักงานฯ ดำเนินการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ให้เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่น ๆ โดยเฉพาะข้อมูลด้านงบประมาณ เพื่อให้ภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามข้อมูลโครงการ/การดำเนินงาน และให้หน่วยงานของรัฐ เก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศของภาคส่วนต่าง ๆ นอกเหนือจากข้อมูลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะให้มีข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินการที่ส่งต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนระดับที่ 2 รวมถึงนโยบายรัฐบาลที่มีความครอบคลุมและเพียงพอตลอดทั้งวงจร นำไปสู่กระบวนการปรับปรุงการดำเนินการตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) อย่างมีประสิทธิภาพ● สำนักงานฯ ประสานหารือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นที่สามารถนำมาใช้พิจารณาจัดทำเป็นตัวชี้วัด ที่สามารถ “ชี้” และ “วัด” ผลลัพธ์และสถานการณ์การพัฒนาตามเป้าหมายได้อย่างแท้จริงต่อไป
การปรับปรุง การดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none">● หน่วยงานของรัฐนำหลักการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ไปประยุกต์ใช้ในระดับหน่วยงาน โดยจะต้องประยุกต์ใช้ข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินการต่าง ๆ ที่ได้มีการ

(Act ของ Act)

จัดทำและเผยแพร่ ไปประกอบการปรับปรุงการดำเนินการ ตั้งแต่การพุ่งเป้า เพื่อแปลงเป้าหมายของแผนระดับชาติ และนโยบายรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติผ่านแผน ระดับที่ 3 พร้อมทั้งติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินการตามแผน ให้สามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการและแผนระดับที่ 3 ส่งผลต่อการบรรลุ เป้าหมายของแผนระดับชาติและนโยบายรัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การ ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินการเป็นไปอย่างครบวงจร
